Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0413U003978

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 10-07-2013

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цуканова Юлія Борисівна
2. Tsykanova Yuliya Borisovna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 19.00.01

Назва наукової спеціальності: Загальна психологія, історія психології

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 26-06-2013

Спеціальність за освітою: 7.040101

Місце роботи здобувача: Одеський національний університет імені Іллі Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: 65005, Одеса, вул. Дворянська, 2

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 41.051.07

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська 2, м. Одеса, Одеська обл., 65058, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені Іллі Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: 65005, Одеса, вул. Дворянська, 2

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 15.21.51

Тема дисертації:

1. Психологічні особливості сприймання зорових ілюзій в залежності від власної одиниці часу

2. The psychological peculiarities of perception of visual illusions according to own time unit

Реферат/анотація:

1. Об'єкт дослідження: оптико-геометричні ілюзії сприймання у дорослих в психологічній науці.Предмет дослідження: відмінності у сприйманні просторових ілюзій в залежності від тау-типу та власної одиниці часу. Методи дослідження. Для реалізації мети і завдань дослідження було використано комплекс методів: теоретичних (аналіз і синтез отриманих даних, порівняння і систематизація психологічних джерел для розкриття сутності проблеми психологічних особливостей сприймання зорових ілюзій в залежності від власної одиниці часу); емпіричних (спостереження, бесіда, діагностичне обстеження за методиками F. Brentano, G. T. Fechner, F. Sander, L. T. Svensson та шкалою розуміння з тесту D. Wechsler, метод хронометричної проби Б. Й. Цуканова); статистичних (кількісна та якісна обробка даних експериментів кореляційним методом, методом найменших квадратів, методами варіаційного аналізу та моделювання методом Монте-Карло з ланцюгами Маркова). Дисертаційне дослідження проводилося на базі Одеського національного університету імені І. І. Мечникова та Первомайського інституту Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. В дослідженні брали участь 365 осіб. Наукова новизна роботи полягає в

тому, щовперше: встановлено зв'язок між власною одиницею часу та силою ілюзії Muller-Lyer, який свідчить про існування тенденції до зміни виразності ілюзії в залежності від величини власної одиниці часу; доведено, що вроджені параметри психіки індивіда можуть впливати на ступінь ілюзорного викривлення образів у процесі сприймання простору; обгрунтовано, що людина від народження може мати передумови для ілюзорного викривлення розмірів об'єктів з оточуючого світу, при цьому ступінь викривлення може відрізнятися у різних тау-типів; встановлено, що сила ілюзії паралелограму Зандера так само, як і сила ілюзії Muller-Lyer, має власну динаміку - вона поступово зменшується зі збільшенням власної одиниці часу, тобто, чим швидше тече час для індивіда, тим сильніша виникає ілюзія; виявлено, що найбільш стійкими до ілюзії паралелограму Зандера є індивіди, значення власної одиниці часу яких наближується до значень, що відповідають типу "чистого" меланхоліка; встановлена закономірність: чим менше значення власної одиниці часу, тим сильніша помилка в оцінці довжин діагоналей паралелограму; виявлено, що успішність поділу прямої за правилом золотого розтину може вимагати високої точності у вимірюванні геометричних розмірів об'єкту, і така точність може мати певні вроджені передумови, пов'язані з власною одиницею часу; поглиблено і уточнено: знання про те, що показник виразності досліджених ілюзій сприймання, який дозволяє кількісно оцінити удавану різницю між двома частинами зображення, змінюється в залежності від того місця в суцільному спектрі тау-типів яке займає індивід; чим щільніші часові параметри поведінки індивіда, тим більше відхилення від об'єктивної рівності діагоналей паралелограму Зандера та стріл ілюзії Muller-Lyer; що лише "чистий" меланхолік здатний точно виокремлювати з оточуючого світу таке співвідношення величин, яке має назву "золотої пропорції"; знання про індивідів, що мають вроджені задатки для швидшого формування естетичного еталону в процесі навчання; подальшого розвитку набуло знання про те, що не всі суб'єкти надають естетичну перевагу формам, які побудовані з урахуванням золотої пропорції, а лише ті індивіди, чия власна одиниця часу наближується до 1,0 с. Практичне значення дослідження полягає в тому, що розроблено та перевірено психологічний інструментарій діагностики особливостей сприймання ілюзій; отримані результати можуть бути використані при читанні лекційних курсів "Диференціальна психологія", "Загальна психологія"; знання про описані закономірності можуть допомогти вчителям відповідних закладів знайти індивідуальний підхід до здібних учнів, що мають труднощі в навчанні, пов'язані з засвоєнням геометричного та естетичного матеріалу, або з побудовою перспективи.Сфера використання вищі навчальні заклади, психологічні служби.

2. The object of the study: the optical illusions in adults in psychological science.The subject of the study: the differences in the perception of optical illusions, depending on the "?-type" and value of individual's time unit. Research methods. There was a range of methods used in this study: theoretical (analysis and synthesis of the data, comparing and ordering psychological sources for disclosure problems of optical illusions in perception, their dependence on the individual's time unit), empirical (observation, conversation, diagnostical testing according to the procedures of F. Brentano, G.T. Fechner, F. Sander, L.T. Svensson and the scale of understanding from the D. Wechsler's test, chronometric method modificated by B.I.Tsukanov), statistical (quantitative and qualitative data processing experiments, the correlation method, the method of least squares, methods of analysis of variance, Markov chain Monte Carlo algorithm).The originality of this research consists in exploring the unknown facts: The relations between the individual's time unit and the susceptibility to Muller-Lyer's illusion, indicating that the tendency to a change in the severity of illusion, depending on the value of individual's time unit; It was proved that the innate individual parameters of the mind may influence the degree of illusory distortions of images in the spatial perception; There was demonstrated that a person may have congenital preconditions for the illusory distortions of the size spatial objects, and the degree of distortion may vary for different ?-types; It is defined that the strength of the Sander's parallelogram illusion as well as the strength of Muller-Lyer's illusion, has its own dynamics -- it gradually decreases with the increase in the individual's time unit, that is, the faster time passes for the individual, the greater the illusion is; It was revealed that the most resistant to the Zander's parallelogram illusion are individuals whose value of the time unit is close to 1.0 sec., corresponding to the type of a "pure" melancholic; There was found a rule: the smaller the value of individual's time units, the greater the error in estimating the length of the diagonals of the Zander's parallelogram is; It is revealed that the successful

performance of task to divide the line according to the rule of golden section may require high accuracy in measuring the size of the object and may have congenital preconditions that are connected with the metrics and topology of time in the individual's mind; It was made more profound and clarified: The knowledge that the severity index of perceptual illusions varies depending on the place in the continuous spectrum of ?-types which individual takes; The density of the parameters in individual's time behavior is connected with the increase of the deviation from the equality diagonals Zander's parallelogram and arrows Muller-Lyer's illusion; It is found that only a "pure" melancholic is able to accurately distinguish from the outside world forms which contains the "golden ratio"; The knowledge about individuals having congenital preconditions for a quick formation of the aesthetic standard. There was further development of the knowledge attained that not all subjects prefer the aesthetic forms that contain the golden ratio, but only those individuals whose time unit is close to 1.0 sec.The practical importance of research. The psychological diagnostic tools for study optical illusions were upgraded and tested. The results can be used for lecture courses "Differential Psychology", "General Psychology". The knowledge of the described patterns can help teachers of art schools to find an individual approach to students with learning difficulties associated with the mastering of the geometric and aesthetic material, or to the construction of perspective.Scope institutions of higher education, psychological services.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вісковатова Тетьяна Павлівна
2. Viskovatova Tatyana Pavlovna

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевяков Олексій Володимирович
2. Шевяков Олексій Володимирович

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Волков Дмитро Сергійович
2. Волков Дмитро Сергійович

Кваліфікація: к.психол.н., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Кіреєва Зоя Олександрівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Кіреєва Зоя Олександрівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.